VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

dostalo se mi té cti, že jako předseda Svazu výrobců betonu ČR mám příležitost oslovit Vás v tomto čísle časopisu Beton TKS.

Když se na mě redakce obrátila s otázkou, zda bych nechtěl napsat úvodník do chystaného vydání, měl jsem radost. Současně jsem s pocitem odpovědnosti začal přemýšlet, o jaké myšlenky se s Vámi chci podělit. S potěšením bych se na tomto místě rozepsal o tom, jak je beton ekologický, trvanlivý, vodotěsný, nehořlavý, jaké má estetické přednosti, že může být velmi těžký nebo naopak plavat na vodě, může být samozhutnitelný a samonivelační, má vysokou pevnost v tlaku (již není problém vyrobit beton s pevností nad 100 MPa) a v kombinaci se železem má i vysokou pevnost v tahu, může mít barvu, na jakou si vzpomenete, a tak bych mohl pokračovat dále ve výčtu příkladů, jaký je beton úžasný stavební materiál.

Domnívám se, že většina čtenářů to pravděpodobně ví a pokud se chtějí dozvědět další odborné informace, budou je spíše hledat uvnitř časopisu v příspěvcích kvalifikovaných odborníků, než v úvodníku. Zde chci zmínit jiné věci, které mi leží na srdci, a jsou možná neméně známé, ale otevřená diskuse o nich zatím příliš neprobíhá.

Přestože (nebo možná právě proto) beton má v České republice velmi dlouhou tradici a je hojně používán, má obecně špatnou pověst. Vždy mě velmi mrzí, když se ve sdělovacích prostředcích setkám se slovními spojeními jako „betonová monstra“, „betonová džungle“, „betonové králíkárny“, „betonová lobby“ atd.

Mrzí mě, že když se řekne betonová dálnice, většina motoristů si okamžitě vzpomene na „drncavé a hlučné“ komunikace budované před dvaceti a více lety, které doposud nebyly vyměněny, jako např. některé části dálnice D1 Praha-Brno, dálnice D2 Brno-Břeclav ad. Jen mizivé procento veřejnosti ví, že ty světlé, hladké, tiché, rovné, zkrátka perfektní úseky dálnic a rychlostních komunikací bez vyjetých kolejí, např. úsek dálnice D5 Plzeň–Rozvadov, rychlostní komunikace Velký Újezd–Lipník nad Bečvou, obchvat Olomouce a Lipníku nad Bečvou a mnohé další, na kterých se s uzavírkou z důvodu opravy v podstatě nesetkáte, jsou z betonu.

Mrzí mě také, že slovo „panel“ dnes zní pejorativně, přestože užívání plošné prefabrikace (jak nyní říkáme panelům, snad abychom se vyhnuli tomu slovu) je moderní stavební technologie, se kterou se setkáváme všichni, aniž si to někdy vůbec uvědomujeme – bydlíme v panelových domech, obýváme rodinné domy se stropem z betonových prefabrikátů, žijeme bez nepříjemného hluku v těsné blízkosti dálnic za betonovou protihlukovou stěnou nebo navštěvujeme velká nákupní centra, jejichž vnější obvodový plášť často využívá dobrých vlastností betonu včetně pohledových.

Mrzí mě, že pod pojmem „betonárna“ si skoro každý představí špinavý shluk rzi obklopený blátem, kde se v oblacích prachu pohybují kouřící rachotiny převážející beton a chlapíci ve špinavých montérkách. Přitom 90 % dnešních betonáren je vybaveno vysoce účinnými prachovými filtry, 80 % z nich má recyklační zařízení umožňující opětovné využití betonu nezpracovaného na stavbě. Výroba betonu se tak řadí mezi bezodpadové výrobní procesy. Málokdo také ví, že výroba betonu se dnes neobejde bez špičkové výpočetní techniky a práce na velínu betonárny se více podobá práci v kanceláři než práci ve špinavém provozu.

Myšlenky, o které se s Vámi dnes chci podělit, však nejsou jen negativní. Je mnoho věcí, které mi dělají radost.

Mám dobrý pocit z toho, že výrobci cementu, betonu, betonových výrobků, stavební firmy, firmy zabývající se sanací betonů a mnozí další se neustále snaží přispívat ke zvýšení prestiže betonu.

Dokladem toho je nejen existence tohoto časopisu a jeho zvyšující se kvalita, ale i činnost ČBS, jednotlivých odborných svazů a zejména vzrůstající spolupráce všech, kteří s betonem pracují.

Jako dobrý příklad může posloužit nedávná architektonická soutěž Betonový dům pořádaná Českou komorou architektů, Svazem výrobců cementu ČR a Výzkumným ústavem maltovin Praha. Akce byla provázena velkým zájmem architektů a projekty, které postoupily do finále soutěže, jsou velmi zajímavé a inspirující. Doporučuji všem navštívit jednu z výstav, na kterých jsou všechny zúčastněné projekty soutěže prezentovány. Výstava je putovní, po Praze a Brně ji můžete shlédnout v Ústí nad Labem, Ostravě a Pardubicích.

Možnosti betonu můžeme obdivovat nejen v projektech na papíře. Větší stavba se bez betonu neobejde. Jsou však stavby, které jsou jedinečné tím, že naplno využívají specifických vlastností betonu a bez betonu by ani nemohly vzniknout. Příkladů je mnoho a jen namátkou uvádím: Tančící dům v Praze, Městské divadlo v Brně s nádherným využitím pohledového betonu, nespočet krásných mostů, v podstatě všechny tunely a mnoho dalších staveb, které jste mimo jiné mohli vidět v předcházejících číslech časopisu.

Věřím, že beton má před sebou velkou budoucnost. Je však nezbytně nutné, abychom my všichni, kteří jsme přesvědčeni o jeho kvalitách, spojili své síly a přesvědčovali i ostatní o tom, že beton je perspektivní materiál.

Roky 2001 až 2004 jsou obdobím, kdy se ekonomice České republiky daří. České stavebnictví zaznamenává růst stavební výroby a pozitivní vývoj se odráží i v dobrých výsledcích našeho odvětví. Ne vždy to však je pravidlem. Ti z Vás, kteří slyšeli presentaci pana I. Coxe „Concrete promotion: the UK case“ na konferenci ERMCO v Helsinkách v letě t.r., ví, že ve Velké Británii nebyl nárůst stavební výroby doprovázen nárůstem spotřeby betonu. Angličtí kolegové byli nuceni zakládat „betonová centra“ a vynakládat obrovské finanční prostředky na znovuzískání ztracené prestiže betonu.

V současné době rostoucí výroby betonu na českém trhu se nám podobné úvahy mohou zdát neopodstatněné. Vidím však několik faktorů, které mohou tuto situaci v budoucnu změnit. Patří mezi ně připravovaná změna DPH v oblasti bytové výstavby, předpokládaný pokles zahraničních investic a rostoucí konkurence mezi stavebními materiály. Posledně jmenovaný faktor můžeme sami ovlivnit. Hledejme společně cestu, jak a kde investovat do projektů prezentujících beton jako materiál nejen s bohatou minulostí, ale především jako materiál budoucnosti.

Vážení čtenáři držíte v rukou číslo v letošním roce již poslední. Využívám příležitosti k vyslovení svých přání ke konci roku a přání do roku nového. Přeji nám všem, aby se nám dařilo přesvědčovat investory, architekty, projektanty, stavební firmy, odbornou i laickou veřejnost, že beton je moderní materiál, který si zaslouží, aby se na současné konjunktuře stavebnictví podílel větší měrou.

Přeji všem šťastné, klidné a veselé Vánoce a mnoho štěstí, zdraví a betonu do nového roku i do let dalších.

Ing. Zdeněk Gärtner,
předseda Svazu výrobců betonu ČR